

1. Obiekt

KOTŁOWNIA D. WARSZTATÓW KOLEJOWYCH
OB. KOMPRESOROWNIA, STACJA UZDATNIANIA WODY, WARSZTATY

2. Czas powstania

lata
1910 - 1920

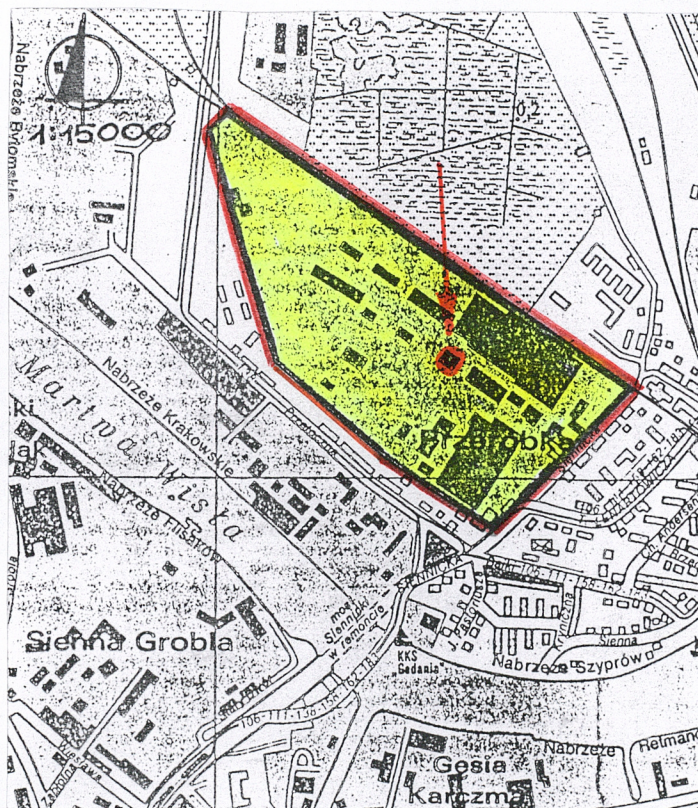
3. Miejscowość

GDAŃSK - PRZERÓBKA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

FOT. 1

4. Adres

ul. Siennicka 25

mapa 3, działka 31/35, KW

5. Przynależność administracyjna
województwo pomorskie

gmina Gdańsk, powiat Gdańsk

6. Poprzednie nazwy miejscowości

niem. Danzig - Troyl
/ Breitenbachstrasse /

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975
województwo gdańskie
powiat gdański

8. Właściciel i jego adres
wł. - Skarb Państwa
użytk. wiecz. - p.p. Zakłady Naprawcze Taboru
Kolejowego w likwidacji i upadłości
80-958 Gdańsk, ul. Siennicka 25

9. Użytkownik i jego adres

p.p. Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego
w likwidacji i upadłości
80-958 Gdańsk, ul. Siennicka 25

10. Rejestr zabytków

Nr 1230 data 14.03.2002

SYTUACJA:

Zespół d. warsztatów kolejowych zlokalizowany jest na terenie Przeróbki, jednej ze wschodnich dzielnic Gdańska, usytuowanej na wschodnim brzegu Martwej Wisły, u wylotu Mostu Siennickiego.

Wyróżnia się uporządkowanym układem przestrzennym z czytelnymi dwiema, wzajemnie prostopadłymi osiami kompozycyjnymi, wytyczonymi przez główne, wewnętrzne ciągi komunikacyjne – krótszy płn.- pld. i dłuższy, dwutraktowy na kierunku wsch.- zach.

Oś wsch.- zach. przebiega pomiędzy dwiema halami warsztatowymi, wytyczona jest przez dwa wzajemnie równoległe ciągi komunikacyjne i znajdujący się pomiędzy nimi szeroki pas terenu ze zlokalizowanymi tu obiektami o przeznaczeniu wspomagającym produkcję hal.

Kotłownia usytuowana jest przy zachodnim krańcu wspomnianego ciągu zabudowań, pomiędzy budynkiem mieszczącym kuźnię, obręczarnię i resorownię a wieżą ciśnieniową po stronie zachodniej.

Obiekt wolnostojący, elewacja frontowa zwrócona na zachód, w kierunku znajdującego się po tej stronie placu.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA:

mury: ściany zewnętrzne i wewnętrzne, słupy konstrukcyjne, kanały podziemne, aneks zachodni z cegły pełnej; komin murowany z cegły pełnej ze stalowymi obręczami. Elewacje nieotynkowane, aneks zachodni licowany licówką. Tynkowane tynkiem gładkim dekoracyjne płyciny w polu szczytów wschodniego i zachodniego oraz szeroki pas fryzu podokapowego opasującego wszystkie elewacje. Detal wystroju elewacji wykonany z cegły.

Ściany hal od strony wnętrza licowane glazurą. W hali północnej glazura zachowana: białe, prostokątne płytki układane do wysokości około 3 m, w zwieńczeniu szlaczek o czarnym motywie meandrowym.

stropy: - w piwnicy prefabrykowany strop żelbetonowy na dźwigarach stalowych

- nad halami części zachodniej otwarta kratownica stalowa o przekroju odcinkowym, dach podbity deskami. Świetlik główny i boczne o konstrukcji stalowej.
- w aneksie zachodnim i części wschodniej stropy drewniane z tynkowaną podsufitką

pokrycie dachu: - część zachodnia – papa

- część wschodnia – karpiówka pojedynczo

posadzki: - w piwnicy wylewka i zachowane fragmenty 6-bocznych płytek w kolorze białym

- w halach terrakota. W hali północnej zachowana – płytki kwadratowe, w kolorze białym, bordiura z czarnych płytek. W hali południowej terrakota współczesna.
- w pomieszczeniach warsztatowych części wschodniej i aneksie zachodnim wylewka

schody: - rampy zewnętrzne na podmurówce ceglanej, schody betonowe. Wzdłuż elewacji południowej części wschodniej zachowana ozdobna, kuta balustrada rampy; na rampę prowadzą współczesne, drabiniaste stalowe schody 1-biegowe.

- schody do piwnicy w hali północnej i schody w studzienkach zewnętrznych prowadzących do kanałów podziemnych stalowe, drabiniaste, 1-biegowe, prosta stalowa balustrada z prętów
- zachowana ozdobna, kuta balustrada o motywach secesyjnych wokół dużych otworów w posadzce przy ścianie południowej hali północnej
- schody do szatni na piętrze wschodniego traktu hali północnej betonowe, zabiegowe

okna: - w części zachodniej wysokie, prostokątne otwory okienne, okna stalowe o szczelinowych podziałach. Parapety glazurowane.

- w części wschodniej otwory mniejsze, okna stalowe o podziałach j.w. W elewacji wschodniej, szczytowej, w przyziemiu trzy, 2-skrzydłowe okna drewniane z lufcikami, o 2-półowych szczelinowych podziałach. Okno środkowe i północne o zachowanej stolarce. Parapety glazurowane.

Obiekt pełnił funkcję kotłowni, utworzonych w latach 1910-1920 na Przeróbce, warsztatów kolejowych. Powstanie zakładu związane było z poprowadzeniem w 1905 roku przez teren Przeróbki linii kolejowej dla ruchu towarowego, obsługującego rozwijające się dynamicznie tereny przemysłowe na Ostrowiu.

Kotłownia wytwarzała czynnik grzewczy w postaci pary technologicznej. Pełniła swoją funkcję do 1982 r. Po wymianie instalacji grzewczej na wodną i budowie nowej kotłowni w 1982 r., starą kotłownię zlikwidowano. Jej pomieszczenia wykorzystywano wówczas pierwotnie na cele warsztatowe, następnie zaadaptowano do obecnych celów.

Obecny komin kotłowni jest niższy o około 5 m od pierwotnego – uległ zniszczeniu na pocz. lat 80. od uderzenia piorunem.

Obiekt o architekturze eklektycznej, z elementami secesyjnymi wyposażenia wnętrza. Architektura spójna w swoim wyrazie z architekturą całego zespołu.

14. Kubatura ok. 14352 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 1525,5 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kotłownia	17. Użytkowanie obecne cz.zach. – kompresownia, stacja uzdatniania wody, warsztaty cz.wsch. - warsztaty
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja - lata 80. XX w. – naprawa pokrycia dachu - 1992 r. – demontaż górnej części komina zniszczonego przez uderzenie pioruna (cegły z rozbiórki zostały wrzucone do otworu kominowego)		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) - silne zawilgocenie murów piwnic i dolnej partii murów przyziemia - bardzo zły stan techniczny murowanych kanałów podziemnych (zwilgocenie murów i stropów, cegła o strukturze gąbczastej) . Kanały grożą zawaleniem.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie - osuszyć mury piwniczne i dolne partie ścian przyziemia - zabezpieczyć przed zawaleniem kanały podziemne - Obiekt o znacznych wartościach zabytkowych. Postulowane objęcie go wpisem do rejestru zabytków jako elementu składowego zespołu.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Inwentaryzacja architektoniczno – budowlana, 1970 r.
(archiwum ZNTK)
- Mapy w zbiorach BGd PAN:
 1. Messtischblatt Nr 1678 Weischselmünde, 1910 Danzig
 2. Wojskowa Mapa Topograficzna z 1936 r.

22. Biblioteka

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

mgr Elżbieta Borucka, arch. Teofila Gruda

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

wrzesień 2001 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODST. PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

POZ. 12 / AKTUALIZACJA - GRUDZIEŃ 2001/

HALA PÓŁNOCNA - PIERNOTNIE MASZYNOWNIA

HALA POKUJNIOWA - HALA Z KOTŁEM / KOTŁAMI ?/

J. POTYLICKA

27. Załączniki

5 wkładek

1. Miejscowość	GDANSK - PRZERÓBKA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
	ul. Siennicka 25		
2. Gmina	gmina Gdańsk, pow. Gdańsk	KOTŁOWNIA	poz. 13 – c.d.
		D. WARSZTATÓW KOLEJOWYCH	spis fotografii
3. Województwo	pomorskie		

poz. 13 – c.d.

drzwi: drzwi i wrota drewniane, 1- i 2-skrzydłowe, ramowo – klepkowe i ramowo – płycinowe. Stolarka częściowo zachowana. Zachowane szerokie drzwi 2-skrzydłowe w ścianie zachodniej hali północnej: ramowo – płycinowe, płyciny profilowane, zachowany zamek i klamka. Drzwi 1-skrzydłowe o analogicznej stolarnie w aneksie zachodnim. W naczółku wieńczącym szczyt elewacji wschodniej zachowane 2-skrzydłowe, odcinkowo domknięte drzwi ramowo – klepkowe z zaślepieniami przeziernikami.

RZUT: W rzucie czytelne dwie założone na planie prostokąta, zestawione wzajemnie prostopadłe części, odpowiadające w przestrzeni dwóm zróżnicowanym kubaturowo budynkom. Człon zachodni większy, 2-traktowy, mieszczący w każdym z traktów po jednej hali. Z części wschodniej hali północnej wydzielony 3-kondygnacyjny trakt mniejszych pomieszczeń warsztatowo – socjalnych; podobny 1-kondygnacyjny trakt wydzielony wtórnie w hali południowej. Człon wschodni węższy i niższy, w jego centralnej części usytuowany jest komin o przekroju kolistym (średnica około 5 m); wokół komina pomieszczenia warsztatowe. W części wschodniej budynku kominowego wydzielony na całej szerokości trakt pierwotnie o przeznaczeniu socjalnym względnie mieszkalnym (być może mieszkanie palacza? – dokładnie nie udało się ustalić).

Wzdłuż elewacji południowej i zachodniej obu budynków rampy. Na osi elewacji zachodniej niewielki prostokątny aneks.

BRYŁA: Budynek zachodni wyższy, o znacznie większej kubaturze niż wschodni i zróżnicowanej ilości kondygnacji: trakt południowy 1-kondygnacyjny, niepodpiwniczony; trakt północny 2-kondygnacyjny, w części wschodniej 3-kondygnacyjny, podpiwniczony. Zwieńczony stalowym więzarem kratowym o przekroju odcinkowym; od strony wnętrza kratownica otwarta. Na dachu wzdłuż osi podłużnej budynku świetlik kryty dachem 2-spadowym.

Aneks zachodni 1-kondygnacyjny, kryty dachem wielospadowym.

Wschodni budynek kominowy 1-kondygnacyjny, niepodpiwniczony, zwieńczony wysokim dachem wielospadowym.

Pod posadzką hali południowej i wschodniego budynku kominowego murowane kanały komunikacyjne wysokości około 2 m, służące pierwotnie do usuwania popiołu z paleniska. Kanały wyprowadzone poza obrys budynku, dostępne z zewnętrznych studzienek.

ELEWACJE: Elewacje nieotynkowane, nie licowane licówką, posadowione na wysokim cokole. Tynkowane tynkiem gładkim elementy wystroju elewacji: ozdobne płyciny w polu szczytów wschodniego i zachodniego, szeroki pas fryzu podokapowego opasujący wszystkie elewacje oraz wysoki cokół elewacji północnej i południowej. Detal wystroju elewacji wykonany z cegły: geometryczny ornament płycin szczytów wschodniego i zachodniego, płyciny pilastrów narożnych.

Wkładkę założył: mgr E. Borucka, arch. T. Gruda wrzesień 2001 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____

BUDYNEK ZACHODNI

Elewacje wschodnia i zachodnia szczytowe, 8-osiowe, flankowane masywnymi, ceglanymi pilastrami narożnymi; lica pilastrów zdobione prostokątnymi płycinami o polach wypełnionych pionowymi kolumnami ustawionych „na sztorc” cegieł. W osiach elewacji wysokie, prostokątne otwory okienne, zwieńczone ceglanymi zwornikami. Dwie osie centralne zaakcentowane trzema ceglanymi pilastrami, sięgającymi okapu dachu. Ponad oknami opasujący budynek tynkowany pas fryzu; powyżej odcinkowy szczyt o polu zdobionym tynkowanymi płycinami z geometrycznym ornamentem wykonanym z cegły; w dwóch osiach centralnych ornament bogatszy, w formie stylizowanych rombów o wklęsło – wypukłych bokach. W zwieńczeniu dachu, na osi, ceglany 2-osiowy szczyt świetlika zwieńczony trójkątnym tympanonem.

W elewacji zachodniej, w 2-giej osi od południa, zamurowany duży otwór okienny z widoczną stalową belką dwuteową d. suwnicy do transportu opału.

Elewacje północna i południowa 4-osiowe, osie wydzielone ceglanymi lizenami, w osiach duże, prostokątne otwory okienne zwieńczone ceglanymi zwornikami j.w.; wsparte na tynkowanym wysokim cokole. Pod okapem dachu tynkowany pas fryzu podokapowego. Na dachu, prostopadłe do dużego świetlika, cztery mniejsze świetliki.

BUDYNEK WSCHODNI

Budynek 1-kondygnacyjny. Kondygnacja przyziemia posadowiona na wysokiej kondygnacji cokołowej. Elewacja północna 5-, południowa 6-osiowa; w przyziemiu duże, prostokątne okna o szczeblinowych podziałach, drzwi i wrota. Powyżej pod okapem dachu, w osiach, prostokątne duże otwory wentylacyjne o drewnianym wypełnieniu żaluzjowym. W elewacji południowej zachowana ozdobna, kuta balustrada rampy i w skrajnej osi wschodniej drzwi do pomieszczenia palacza.

Elewacja wschodnia 3-osiowa, poszczególne osie wyznaczone przez prostokątne blendy wysokości pełnej kondygnacji. W każdej z blend w przyziemiu okno 2-skrzydłowe, wyżej pod okapem dachu otwór wentylacyjny j.w. W osi środkowej okap dachu przerwany przez 1-osiowy szczyt, zlicowany z licem elewacji, zwieńczony odcinkowym naczółkiem. W osi szczytu odcinkowo domknięty otwór drzwiowy z drzwiami o zachowanej stolarce; naczółek wieńczący szczyt wsparty na ceglanym gzymsie odcinkowym, w jego polu dekoracja z cegieł w układzie wahlarzowym.

Budynek zwieńczony wysokim dachem wielospadowym o wydatnym okapie wspartym na drewnianych, prostych kroksztynach. Z kalenicy dachu, centralnie wyprowadzony ceglany komin ze stalowymi obręczami.

WNETRZE: Układ wnętrza zachowany.

W części zachodniej dwie jednoprzestrzenne, duże hale. Pomieszczenia wydzielone w trakcie wschodnim obu hal pozbawione stropu. W hali północnej, przy ścianie południowej dwa duże otwory w posadzce otoczone kutymi, ozdobnymi balustradami o motywach secesyjnych. Pomiedzy oknami, przy filarze, niewielki stolik przyścienny wsparty na ozdobnych, kutyh wspornikach o motywie analogicznym jak balustrada. W hali południowej zachowana stalowa belka dwuteowa d. suwnicy służącej do transportu opału.

W części wschodniej, wokół komina, pomieszczenia warsztatowe. W trakcie wschodnim przypuszczalnie d. mieszkanie palacza (?).

INSTALACJE:

Budynek posiada instalację elektryczną, „siłę”, wodno-kanalizacyjną, wodę technologiczną. Ogrzewanie z elektrociepłowni miejskiej.

- fot. 1 – elewacja zachodnia części zachodniej
- fot. 2 – elewacja południowa części zachodniej
- fot. 3 – elewacja południowa części zachodniej
- fot. 4 – elewacja wschodnia części zachodniej
- fot. 5 – elewacja wschodnia części zachodniej
- fot. 6 – elewacja południowa części wschodniej
- fot. 7 – balustrada rampy w elewacji z fot. 6
- fot. 8 – elewacja wschodnia części wschodniej
- fot. 9 – elewacja północna części wschodniej
- fot. 10 – szczyt elewacji zachodniej i wschodniej części zachodniej
- fot. 11 – szczyt elewacji wschodniej części wschodniej

- fot. 12 – komin
- fot. 13 – komin
- fot. 14 – hala południowa
- fot. 15 – hala północna
- fot. 16 – glazura w hali północnej
- fot. 17 – drzwi w ścianie zachodniej hali północnej
- fot. 18 – balustrada schodów do piwnicy (hala północna)
- fot. 19 – stolik przyścienny na jednym z filarów przy ścianie południowej hali północnej

1. Miejscowość GDAŃSK - PRZERÓBKA
ul. Siennicka 25
 2. Gmina gmina Gdańsk, pow. Gdańsk
 3. Województwo pomorskie

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
**KOTŁOWNIA
 D. WARSZTATÓW KOLEJOWYCH**

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 fotografie materiał ilustracyjny

FOT. 2

FOT. 3

FOT. 4

Wkładkę założył: mgr E. Borucka, arch. T. Gruda wrzesień 2001 r.

(imię, nazwisko, data)

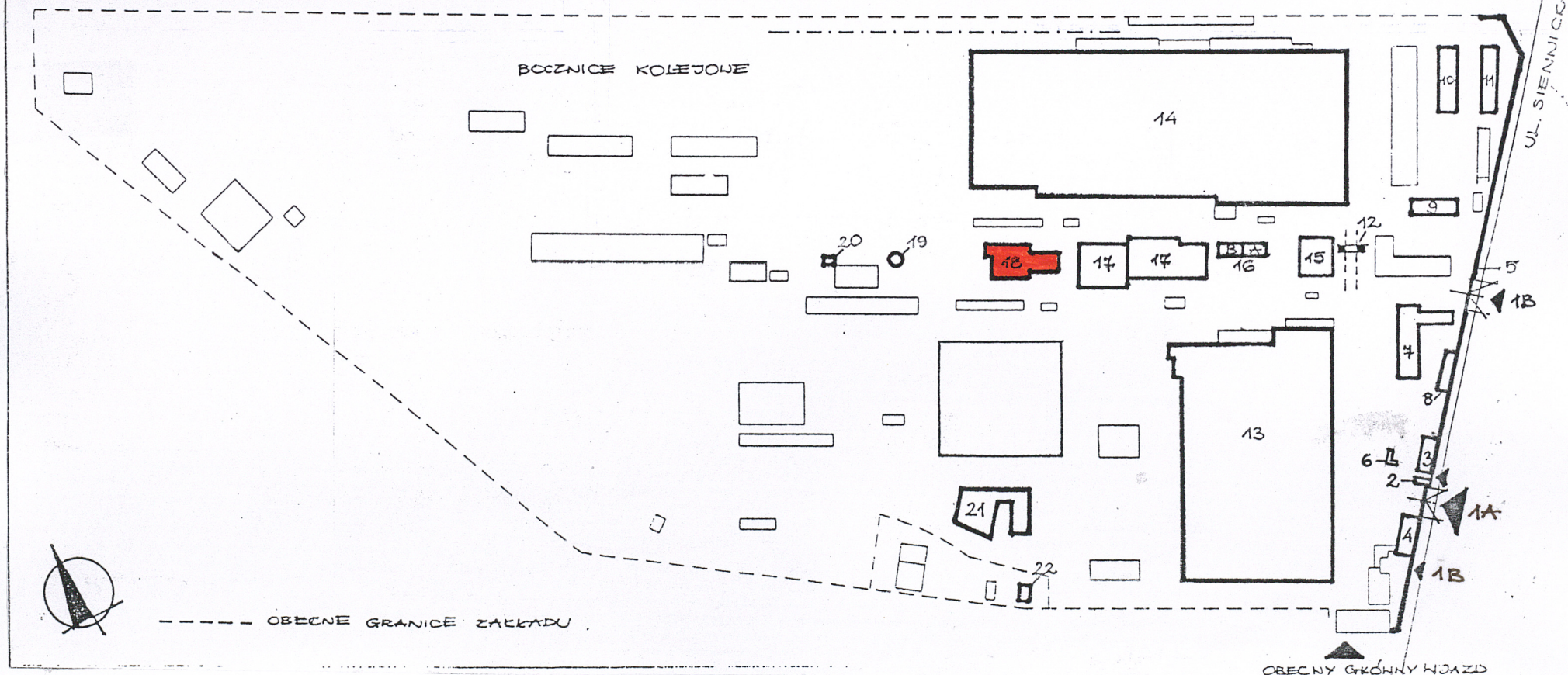
Miejsce przechowywania negatywów: _____

OBIEKTY O WARTOŚCIACH ZABYTKOWYCH

/ w legendzie podano przeznaczenie pierwotne obiektów/

- 1A – brama główna
- 1B – brama boczna
- 2 – portiernia
- 3 – dyrekcja
- 4 – sala konferencyjna z bufetem i budynkiem mieszkalnym
- 5 – mur wzdłuż ul. Siennickiej
- 6 – obiekt o niewiadomym przeznaczeniu pierwotnym
- 7 – warsztaty szkolne
- 8 – łaźnia
- 9 – akumulatorownia

- 10,11 – magazyny
- 12 – dźwig portalowy
- 13 – hala napraw lokomotyw
- 14 – hala napraw wagonów
- 15 – mała kuźnia
- 16A – stołówka
- 16B – zalewnia białego metalu
- 17 – kuźnia, obręczarnia, resorownia
- 18 – kotłownia
- 19 – wieża ciśnień
- 20 – wieża wiórowa
- 21 – zapalarnia
- 22 – acetylenownia

AKTUALIZACJA /GRUDZIEŃ 2001/
/W:/ - KARTA ZBIORCZA ZAKŁADU

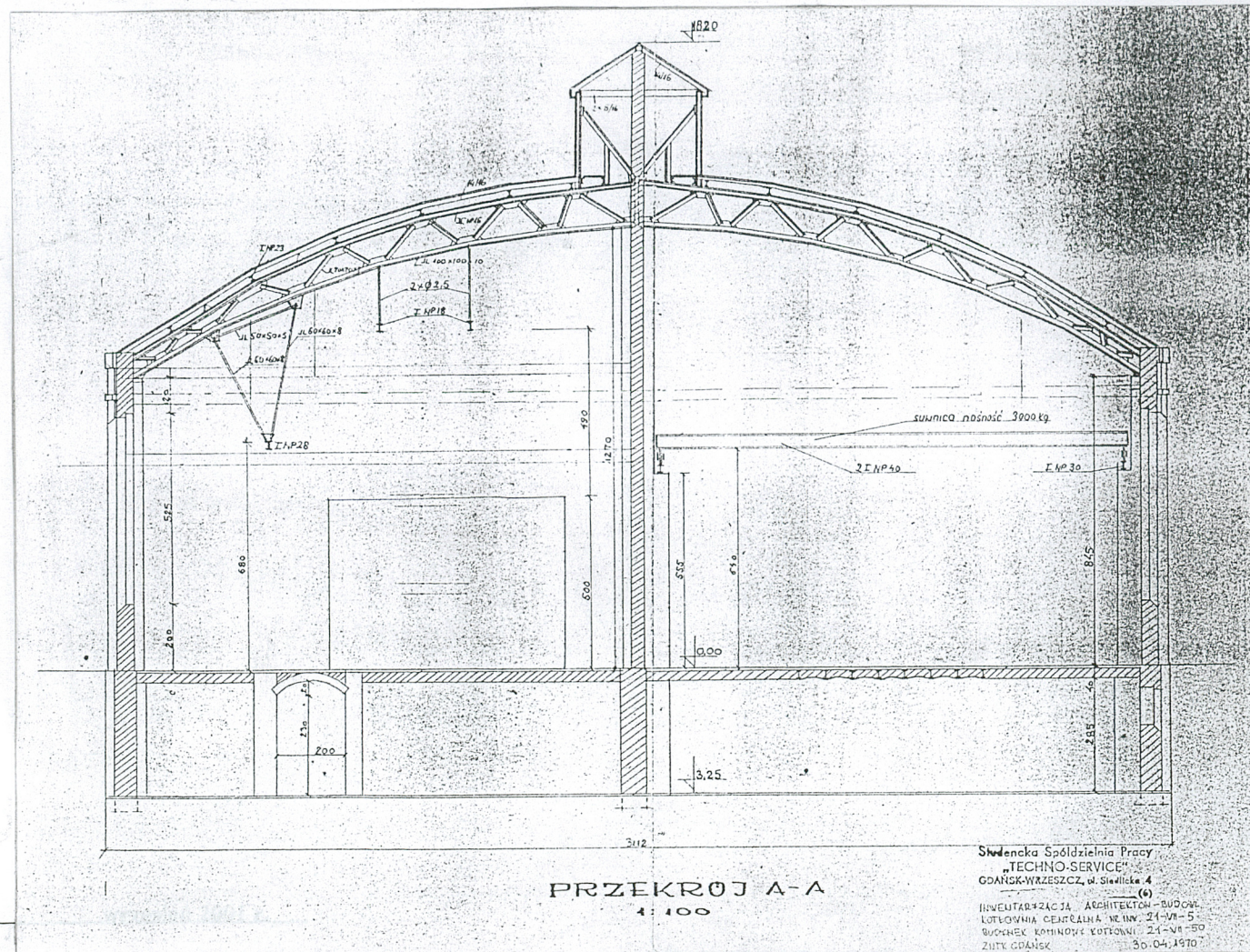
1. Miejscowość GDAŃSK - PRZERÓBKA
 ul. Siennicka 25
 2. Gmina gmina Gdańsk, pow. Gdańsk
 3. Województwo pomorskie

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
**KOTŁOWNIA
 D. WARSZTATÓW KOLEJOWYCH**

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 fotografie materiał ilustracyjny

FOT. 5

Wkładkę założył: mgr E. Borucka, arch. T. Gruda

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____

24.30

20.30

0 5M

30.60

11.50

KANAL PODZIEMNY

RAMPA

RAMPA

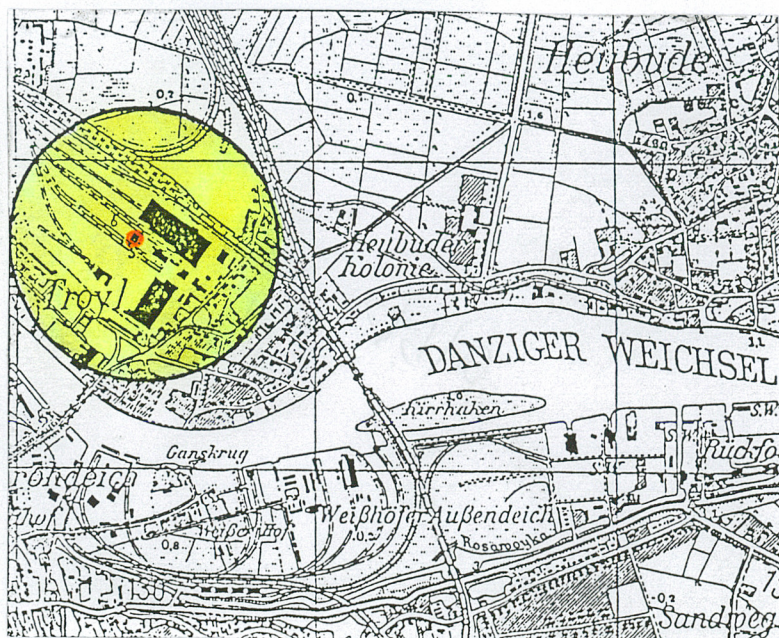
- # KALENICY ŚWIETLIKA = 18,2 M
- # KALENICY SKRZYDEŁA WSCHODNIEGO ~ 13 M

1. Miejscowość	GDAŃSK - PRZERÓBKA ul. Siennicka 25	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)	
2. Gmina	gmina Gdańsk, pow. Gdańsk	KOTŁOWNIA D. WARSZTATÓW KOLEJOWYCH	materiały archiwalne	fotografie
3. Województwo	pomorskie			

Messtischblatt Nr 1678

Weischselmünde 1910 (uzupełniony w 1942 r.)

/ zbiory BGd PAN /

Wojskowa Mapa Topograficzna z 1936 r.

/ zbiory BGd PAN /

Wkładkę założył: mgr E. Borucka, arch. T. Gruda wrzesień 2001 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

FOT. 6

FOT. 7

FOT. 8

FOT. 9

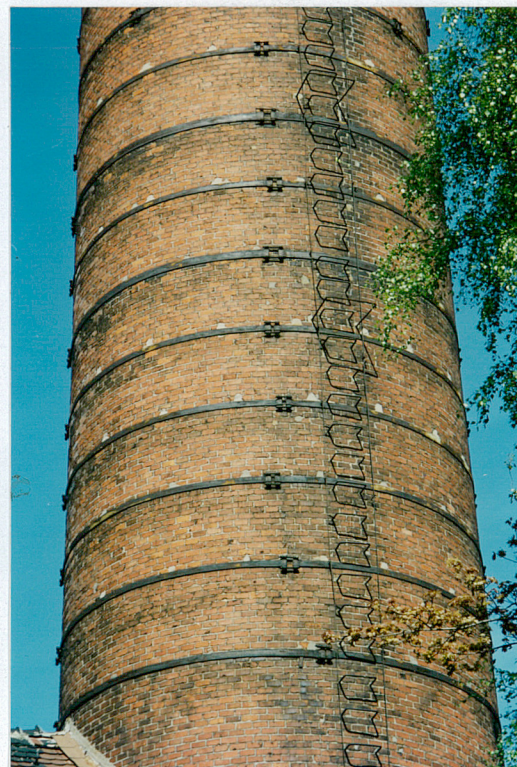
FOT. 10

1. Miejscowość	GDAŃSK - PRZERÓBKA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
	ul. Siennicka 25		
2. Gmina	gmina Gdańsk, pow. Gdańsk	KOTŁOWNIA	fotografie
		D. WARSZTATÓW KOLEJOWYCH	
3. Województwo	pomorskie		

FOT. 11

FOT. 12

FOT. 13

Wkładkę założył: mgr E. Borucka, arch. T. Gruda wrzesień 2001 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

FOT. 14

FOT. 15

FOT. 16

FOT. 17

FOT. 18

FOT. 19